

Mona Sahlin: Almedalstal 2009

Talare

Mona Sahlin
Partiordförande

Datum

2 juli 2009

Plats

Almedalen, Visby

Det talade ordet gäller

Tack underbara Marit Bergman. Något annat förenar mig och Marit ikväll – det gröna bandet som visar vårt stöd för kampen för demokrati i Iran. Att gå till val borde vara en högtidsstund för demokratin, också i Iran. Men i Iran trappas våldet och oroligheterna upp efter presidentvalet. Utvecklingen i Iran är avgörande för hela Mellanöstern. EU måste föra en tuff direkt dialog med Iran. Förutom Irans egen situation handlar det om tillgången på kärnvapen, relationen till Israel och freden i Mellanöstern. Jag hoppas själv kunna resa till Mellanöstern i höst, både för att se situationen i norra Irak och för att följa president Abbas Fatah-kongress i Palestina. Vi i Sverige har ett moraliskt och politiskt ansvar att tala klarspråk för att skydda mänskliga rättigheter, varhelst de kränks. Vi står på de modigas sida, dem som söker frihet och demokrati. En av dem är Parvin Ardalan. I fjol fick hon Olof Palmepriset. Men på planet som skulle ta henne från Teheran till prisutdelningen i Stockholm blev hon fråntagen sitt pass och förbjöds att lämna landet. Gång på gång har hon trakasserats och kastats i fängelse. Parvin säger såhär: – Jag vill ge hopp till andra. Jag måste vara modig. Vi som lever här måste orka kämpa för förändring. Jag arbetar för att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, och jag kan inte förstå hur det kan vara brottsligt. Vi alla, i hela världen och i hela Europa måste gemensamt svara: nej – det är inte brottsligt! Mänskliga rättigheter handlar inte om mäns rättigheter, utan om allas rättigheter. Mänskliga rättigheter är också kvinnors rättigheter! I alla länder, också i Iran!

Vänner och kamrater, Det är bara tredje gången som jag talar här i Almedalen. Det är roligt att vara tillbaka och det är hedrande att stå här och tala ikväll. På härliga Gotland, som är en viktig del av Sverige. Viktig precis som den del av Sverige som jag såg att Lars Törnman går omkring här och påminner oss om med sin tröja som det står Kiruna på. Han tog motorcykeln hit från Kiruna! Från och med idag är vi som bor i Sverige mer sedda än vanligt, var vi än bor i

detta avlånga vackra land. Det svenska ordförandeskapet i EU börjar. Jag hoppas det blir en framgång! Liksom väldigt många andra svenskar har jag höga förväntningar på konkreta resultat – inte minst när det gäller klimatet och jobben. Toppmötet i Köpenhamn blir särskilt viktigt. Där vill vi se konkreta bindande mål. Och vi vill se konkreta system för hur det ska finansieras. Så, Fredrik Reinfeldt, prata inte ner ambitionerna! Driv på istället! Det finns just nu, i dessa kristider, särskilt goda skäl att visa upp vår svenska modell, och den tro på människors vilja och förmåga som ligger bakom den. Tanken att Sverige blir starkare om vi håller ihop, samarbetar och delar på både tillväxt och bördor. Det är vår eviga vackra socialdemokratiska vision. En mandatperiod bort, två eller fler. Hur vill vi att Sverige ska se ut? Visioner och ambitioner borde styra politiken. Varje politiskt förslag idag påverkar i vilken riktning Sverige går mot framtiden. Därför tänker jag tala om vilket Sverige jag vill se, och vilket Sverige vi ser idag. Regeringen talar gärna om krisen – men helst i termer av vad de inte kan göra. Det är fel ingång. Det måste väl ändå idag stå klart också för den mest inbitna nyliberal att icke-politik i förhållande till marknaden inte är speciellt klokt.

Det borde stå klart också för Anders Borg, som säkert har läst en del om 30-talskrisen, att den sista slutsats en politiker idag bör dra är att vi inte har råd att arbeta. Det är vad vi faktiskt kan göra, och vill göra, som vi ska fokusera på. Om vi vill ha fler jobb, då måste vi investera för fler jobb. Som en av metallarna i Trollhättan sa: bättre en Saab på parkeringen än en Maud i regeringen. Om vi vill att människor ska utvecklas; Om vi vill att företagen ska växa; Om vi vill att människor ska hänga med i strukturomvandlingen; – då måste vi skapa ett samhälle där omställningen fungerar. Där arbetslinjen inte är en bidragslinje utan en utbildningslinje. Där vi gemensamt investerar på framtidsområden där våra företag och vår befolkning kan som mest. Där människor inte är rädda för förändringen utan vågar tycka fritt, byta jobb, handla, bygga hus eller flytta. Och där människor vågar satsa på företagande – och företagarna vågar satsa på sin personal. Vi måste helt enkelt investera i varandra. Vi måste förstå att vi är varandras utveckling. Att det är människor i utveckling som skapar nationens utveckling. Det är på den insikten vår svenska modell vilar. Men det är inte den insikten som styr den borgerliga politik som nu istället drar isär Sverige. Arbetslösheten ökar dramatiskt, liksom underskotten i ekonomin – medan regeringen gör så lite och så fel. Det pågår en smygande borgerlig skattereform vårt land. När statens kassa sinar så får kommunerna mindre statsbidrag. Ansvarstagande kommunpolitiker tvingas då skära ner och säga upp personal –

och att höja skatten. Så växlas statlig progressiv skatt över till kommunernas platta skatt. Och mindre progressivitet i skatten betyder större klyftor. Utbildningsmöjligheterna blir färre – och utslagningen värre. Det nya sorteringsamhället fördjupar klyftorna. Över en halv miljon människor har trängts ut ur a-kassan, och nästa år utförsäkras 40 000 personer från sjukförsäkringen. Vi har fått en ny grupp av ofrivilligt försäkringslösa i vårt land. Många är kvinnor. Jag har träffat några av dem. Yvonne, ensamstående mamma och Kommunalare i Uppsala, berättade för mig att hon tvingats välja mellan att vara med i a-kassan eller en veckas mat till barnen. Det valet vill inte jag att någon enda människa ska behöva ställas inför i Sverige. Och detta händer år 2009! Detta är inte resultatet av en finanskris – utan av medvetna val av den borgerliga regeringen. Man får utgå ifrån att de verkligen tror att det är rädsla som skapar jobb och framgång för Sverige. Vi socialdemokrater är övertygade om motsatsen: rädsla hämmar utvecklingen både hos företag och enskilda. Om regeringen hellre tar råd av någon annan än mig så kom den här kommentaren från Konjunkturinstitutet häromdagen, till prognosen för detaljhandeln. Så här sa Jonas Arnberg till TT: ”Faran för detaljhandeln är inte de som förlorar jobben, utan alla de som är rädda för att bli arbetslösa. /.../ Om många människor ser att grannen förlorar jobbet och blir oroliga och börjar hålla i plånboken får vi se en ytterligare försvagning under hösten.” I den här talarstolen borde det denna Almedalsvecka, mina vänner, stå en statsminister som gör allt för att undvika en fortsatt försvagning, som gör allt för jobben – och som gör allt för att minska den förödande otryggheten. Så kommer det nog inte att bli. Men så kan det bli under Almedalen 2011 – det tänker jag kämpa för! Varje dag fram till valet i september 2010. För en rödgrön samarbetsregering som sätter jobben först – i ett alliansfritt Sverige. Fredrik Reinfeldt säger att han längtar efter Göran Persson. Ja, när Persson och jag och många andra som är här idag regerade, då hade vi urstarka statsfinanser och stigande sysselsättning. Jag kan förstå att han längtar tillbaka till det. Men vad säger det egentligen om en statsminister att han står och längtar efter sin föregångare? Om jag får förtroendet att bli statsminister så kan jag lova en sak – jag kommer inte att längta efter Reinfeldt. Och inte Maud Olofsson heller. Jag hörde att Maud Olofsson igår påstod att jag skulle slå igen dörrar för kvinnors möjlighet att tjäna pengar – och att hon hade satt foten emellan för att hindra mig... Jag vill inte bara att kvinnor ska kunna tjäna pengar och göra karriär – jag vill att kvinnor ska få jobb, eller få ha sina jobb kvar, så att de överhuvudtaget har en lön! Om vi vinner valet kommer jag att stampa bort Maud Olofssons fot och öppna dörr efter dörr – för rätt till heltid, lika lön och jämlika villkor. Och för fler jobb,

också i kommuner och landsting! Jobb, inte bidrag – så lät det 2006. Redan då pekade Fredrik Reinfeldt ut sin egen förtroendefråga 2010 – han sa: ”Jobb kommer att vara den helt avgörande frågan. Vinner vi /../ kommer vi i valet 2010 att mätas utifrån om vi fått fram fler jobb”. Så hur kan de fortfarande stå så passiva inför arbetslösheten? Hur kan de hävda att de inte har råd med jobben? Det är en borgerlig regering vi inte har råd med! Klarar man inte jobben så klarar man inte ekonomin – och då klarar man inte heller kvaliteten i vården och skolan. Det är så det hänger ihop. Då försvarar sig regeringen med att ja, ja... men man ska komma ihåg att 9 av 10 fortfarande har jobb. Det är inte bara cyniskt, det är fel att tro att bara för att någon har jobb struntar människor i om grannen har jobb eller inte. Klyftor och arbetslöshet sprider rädsla. Det är dåligt för hela Sverige, för 100 procent av Sverige. Men den moderatstyrda regeringspolitikens hela syfte är att gynna 10 procent av befolkningen. De rikaste. De med de högsta lönerna, de stora förmögenheterna och de dyraste villorna – i hög utsträckning män. Det är dem politiken gynnar. Skulle Moderaterna bedömas efter den politik de faktiskt genomför borde de vara ett 10-procentsparti – för rika män. Och skulle de erkänna det öppet så skulle det kanske bli så... Men i september 2010 är det upp till bevis. Då ska de mätas utifrån resultat, hur det har gått med jobben. Då ska de mätas utifrån vad de gjort – inte vad de säger. Och, vänner, det värsta är ju inte allt de säger, men sedan inte gör. Utan det är allt de gör, som de inte borde ha gjort. Inget är mer destruktivt än ett kompetent utförande av det som inte borde utförts alls. Det senaste året har alternativen i svensk politik blivit tydligare. Lars Ohly och Peter Eriksson står här nedanför. Välkomna till Socialdemokraternas dag i Almedalen. I måndags presenterade vi vår överenskommelse om en bättre och rättvisare fastighetsskatt. Det var det första i raden av flera tunga besked som vi kommer att leverera det närmsta året. Bakom oss har vi redan över 35 överenskommelser. Jag ska inte säga att det var solsken varje dag den första tiden, men idag är jag glad att ingen av oss ryggade för den tuffa uppgiften att samla en stark regeringskoalition. Nu tänker vi tillsammans ta det rödgröna samarbetet i hamn. Sverige behöver en ny färdriktning. Vi vill alla tre att Sverige ska arbeta och investera sig ur såväl klimatkrisen som jobbkrisen. För oss tre är det självklart: Politiken måste syfta till att öka tryggheten och frigöra kraften hos alla människor! Hos 100 procent av svenska folket – inte bara 10 procent. Då måste vi byta regering. Vi tre hjälper varandra, och vi hoppas att ni som står här idag hjälper oss fram till den 19 september 2010. Sverige förtjänar en annan politik. Sverige kan bättre. Är ni med? Min socialdemokratiska vision är ett Sverige där vi håller ihop. Därför står jag upp för den svenska modellen och för a-kassan –

varje dag, också i kristider. En stark a-kassa är en omistlig del av arbetslinjen. Man ska inte behöva vara rädd för en period av arbetslöshet, för det gör det svårare att gå vidare. A-kassan är inget bidrag, den är en försäkring som skapar omställningstrygghet. Mitt besked är tydligt: a-kassan ska repareras så att den ger 80 procent åt 80 procent av löntagarna. Inget annat duger. Därför har jag också en annan syn på välfärd än regeringen. För mig handlar det om frihet. För de största frihetsvärdena här i livet handlar kanske trots allt inte om att kunna välja leverantör av el eller telefon, eller ens ett Apotek som inte är Apoteket... ”I själva verket utgör känslan av trygghet ett frihetsvärde av enorm betydelse för den enskilda människan”. Så sa en gång Tage Erlander. Han var min politiska generations farfar – vi är Tage Erlanders barnbarn. De stora ofriheterna är i hög grad desamma idag som för hundra år sedan: sjukdom, arbetslöshet och fattigdom, brist på utbildningsmöjligheter. Välfärden har varit vårt svar på det. Idag börjar den vara en blekblå mutation av den socialdemokratiska idén om välfärd för alla. Jag vill att vi ska ha vård efter behov – och betala efter förmåga. Och vård av samma höga kvalitet till fabriksarbetaren såväl som till direktören. När jag frågade socialminister Göran Hägglund om det var okej att fabriksarbetarens son och direktörens dotter hamnade i olika väntrum i en vård där försäkringspatienter kan gå före – då svarade han: må så ske. Mitt besked är: må aldrig så ske! Jag vill ha trygghetsförsäkringar för alla, som ger både inkomsttrygghet och förändringstrygghet. Jag vill inte ha en skola som sorterar, slår ut och stänger dörrar till framtida möjligheter – utan en skola och ett helt utbildningssystem som öppnar dörrarna för fler och alltid ger en chans till och en till. Trygghet och frihet, det skapar framgång – inte bara för enskilda individer, för dig och den närmsta familjen som Marit sa, utan för Sverige som nation. Så, mina vänner, ser den svenska välfärden ut när den är ett frihetsprojekt! Som bygger på solidaritet, som är vår socialdemokratiska identitet, själ och hjärta. Det är min vision. Därför måste trygghet och frihet vara en utgångspunkt för politiken idag. Det gäller förstås också för den viktiga diskussionen om integriteten på nätet. Om vi får bilda en rödgrön regering 2010, då river vi upp FRA-lagen. Det är ett gemensamt besked från våra tre partier. Vi vill vara tydliga – integriteten är viktig. Så riv upp, gör om, gör rätt! Nyss kastade 130 000 elever sina studentmössor mot skyn utanför landets gymnasieskolor. En historiskt stor ungdomsgeneration går ut på en historiskt tuff arbetsmarknad. Vad drömmer de om? Vad vill de göra med all sin energi nu när skoltiden är över? Vad kan vi ge dem för möjligheter? Så borde ju frågorna lyda. Bara två mandatperioder bort i tiden är dessa ungdomar 28 år. Det är bråttom att bry sig. Detta är det allra viktigaste vi har att investera i! Att de unga

kommer ut i jobb, får plats med sina sätt att tänka och de andra utgångspunkter som en ny generation har. Att de möts med respekt och får ta plats. Att gynna de rikaste vuxna istället för att ta vara på de ungas kraft och potential är ett svek – inte bara mot de unga, utan mot alla som ska leva i framtidens Sverige. Socialdemokraterna, Mp och V har presenterat politik för fler platser på Komvux och högskolan, sommarjobb och praktik. Vi vill sätta igång byggandet av hyresrätter så att de unga kan flytta hemifrån. Eller, så att de kan flytta hemifrån medan de fortfarande är unga. Igår presenterade Thomas Östros ytterligare ett av våra förslag för att bryta ungdomsarbetslösheten. Vi vill ta bort den misslyckade borgerliga jobbgarantin och ersätta den med en jobbstart för ungdomar – med aktivitet direkt och med både rätt och plikt att gå en yrkesinriktad utbildning om man gått arbetslös länge. Ilja Batljan är här ikväll, vår fantastiskt duktiga s-ledare i Nynäshamn, Gotlands grannkommun. Han har gått omkring med sin t-shirt som säger att det inte bara går att få fram sommarjobb åt alla ungdomar – han har gjort det. Det går om man vill – men då måste man välja. Precis som SSU krävde idag. Vi socialdemokrater, tillsammans med Mp och V, väljer möjligheter för unga att vara med och bygga framtidens Sverige. Det är mycket viktigare än stora skattesänkningar till redan rika vuxna. Sverige består inte bara av unga som vill jobba, utan också av äldre som vill kunna jobba. På en del låter det som om lösningen på jobbkrisen är att putta ut de äldre från arbetsmarknaden, så att de lämnar plats för de yngre. Köp inte den idén. Det är en lättköpt tanke, men ingen lösning! Det är inte så att det bara finns ett visst antal jobb, som det bara handlar om att fördela. Framtidens välfärd kräver högre sysselsättning, inte lägre. Välfärden måste betalas – också i en framtid där vi blir allt fler äldre. Fler som arbetar och arbetar längre är ett sätt att klara välfärden utan stora skattehöjningar. Sysselsättningen behöver öka – bland unga, bland invandrade svenskar, bland deltidsarbetande kvinnor och, inte minst, bland äldre. Ska vi nå dit måste den ofrihet som stavas arbetslöshet och utanförskap bekämpas – och för den delen ofrivillig deltidsarbetslöshet. Ska vi nå dit måste arbetslinjen gälla alla. På vår jobbkongress i höst kommer vi att ha flera förslag för att öka sysselsättningen också bland äldre. För det första så måste det bli ett slut på diskrimineringen av äldre på arbetsmarknaden. För det andra, den nya Kompetensförmedlingen ska ge hjälp att komma vidare åt alla som behöver, oavsett ålder. Vi vill också skapa nya Seniorjobb för personer över 60 år. De tidigare plusjobben som regeringen tog bort är en bra modell. För det tredje så kommer vi vid en valseger att införa en stimulans till äldre som jobbar efter pensioneringen. För det fjärde så måste det bli möjligt för fler att faktiskt orka arbeta fram till pensionsdagen. Därför kommer vi bland annat att

investera mer resurser i arbetsmiljöarbetet. Sist men inte minst, när man har ett helt arbetsliv bakom sig och går i ålderspension, då ska man mötas med respekt! Sådär skriver Karin Nielsens i antologin Tala om klass, hör här: ”Mamma byggde landet. Monument av tvätt. Motorvägar av frukostar. Miljonprogram av tröstad gråt. Idag förstår jag det som ingen vet. Mamma har gjort en heroisk insats för Sverige. Hon har underlättat överklassens liv och möjliggjort deras insatser i svenskt näringsliv, hon har byggt landet och fått hjulen att snurra. Hon kom hit när det var brist på arbetskraft, arbetade och födde sex skattebetalare. Hon belastar inte staten med många ören i pension.” På dagens pensionärs slit är våra förmåner och hela välfärdssamhället byggt! Det är en skymf att premiera andras jobb men inte deras. Pension är uppskjuten lön. Pension och lön ska beskattas lika. Rätt ska vara rätt. Jag möter mycket oro bland pensionärer över deras ekonomiska situation, och jag förstår det. Hyror, matkassarna, utgifterna – de ska betalas också med en låg pension. Det bästa sättet att förbättra pensionärernas situation, och som går att göra nu, är att börja avskaffa pensionärsskatten. Det gör vi socialdemokrater tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet om vi vinner valet. Det kommer också att finnas med i Socialdemokraternas budgetmotion i höst. Och, nu har också Göran Hägglund vaknat till i den här frågan... Nyss beslutade Hägglund att införa den orättvisa pensionärsskatten. Nu lovar han att ta bort lite av den orättvisa han själv varit med och skapat. Problemet är inte att pensionärsskatten är lite fel. Den diskriminerar pensionärer. Problemet är att Kristdemokraterna är mycket fel. Eller, problemet är Kristdemokraterna. Jag vet inte om några av er hörde det, men Fredrik Reinfeldt sa i riksdagsdebatten nyligen ungefär såhär: för att vara trovärdig måste man kunna svara på hur-frågan. Ibland undrar jag – är det en partiledare, eller en PR-kille som talar...Men jag förstår vad han är ute efter.

Förut frågade han mig: vad ska du göra, hur ska du göra det, och – och det tyckte han var särskilt roligt att fråga – med vem? Idag tror jag Fredrik Reinfeldt börjar känna att det är han själv som har störst problem med de där frågorna.

Vad ska han göra för att klara jobben? Hur ska han göra det? Man kanske skulle lägga till: när ska han äntligen göra något?! Och – med vem? Det finns nämligen fortfarande en återstående regeringsfråga – och det är snart bara ett år kvar till valet. Fortfarande vet vi inte om en eventuell moderatledd regering hösten 2010 är beredd att leda landet med stöd i Sveriges riksdag av främlingsfientliga Sverigedemokraterna. Jag tycker väljarna i Sverige har rätt att veta vad de egentligen röstar på om de skulle få för sig att rösta på ett borgerligt parti. Jag

tycker Reinfeldt ska lämna besked när han talar här på lördag. Vi socialdemokrater kommer aldrig, någonstans, någonsin, någon gång att göra oss beroende av stöd från Sverigedemokraterna. Aldrig! Jag uppskattar att jag får så starka applåder för just detta. Det är ruter i er och det borde det vara i alla politiker i Sverige. Vänner, Jag har talat om hur jag som socialdemokrat ser på Sveriges möjligheter. Om det Sverige som jag vill se i framtiden, där vi håller ihop solidariskt och därför utvecklas starkare tillsammans. Det handlar om ta tillvara potentialen hos Sverige som land, och hos var och en av alla oss som tillsammans utgör landet Sverige. Det är vi alla som är svaret på jobbkrisen, och det är vi alla som bär på möjligheterna till en stark svensk utveckling också i framtiden. Ska vi använda politiken för att gemensamt investera i nya jobb – eller ska vi stå passiva inför den växande arbetslösheten och rädslan? Precis där går skiljelinjen. Det går att vända jobbkris i framtidstro, det är jag fullständigt övertygad om. Om vi håller ihop och hjälps åt – så att var och en kan sträcka sig lite längre. Om vi använder demokratin som det verktyg för förändring och förbättring den är – här hemma men också i kampen för global rättvisa. Eller som Rikard Wolff sa på Socialdemokraternas första maj-möte i Uppsala i år: ”I dessa tvivlens dagar, dessa dagar av klimatförändringar, finanskris och massarbetslöshet: det finns alltid hopp, alltid möjlighet till förändring. Och det är vi som kan göra det: tillsammans kan vi ge framtiden en chans.” Ett år, tre månader och 18 dagar är det kvar tills vi kan få en rödgrön regering i Sverige. Nu hjälps vi åt. Nu ger vi järnet! Tack!

Taggar

2000-tal, 2009, Almedalen, Kvinna, Politiska tal, Socialdemokraterna

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/mona-sahlin-almedalstal-2009>